

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY**

**ALENA CHARAMZOVÁ
III. ročník Vychovatelství
Kombinované studium**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LABYRINTY

LABYRINTS

**Vedoucí práce: PhDr. Jan Šmíd, PhD.
Konzultant práce: Ak. soch. Věra Roeslová**

PRAHA 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Praze dne 30. 3. 2009

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji PhDr. Janu Šmídovi, PhD. za odborné vedení bakalářské práce a Ak. soch. Věře Roeslové za podněty a inspiraci k další práci.

Anotace

Charamzová, A.: **Labyrinty** /bakalářská práce/ Praha 2009 – Universita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, katedra výtvarné výchovy, 44 stran

Svou práci jsem pojala jako přípravu metodického materiálu pro tvorbu výtvarného projektu. Jako téma jsem zvolila labyrinty. Vycházela jsem především z vlastních zkušeností a z praxe. Využila jsem i běžně dostupnou literaturu a internet. Cílem mé bakalářské práce je vytvořit metodiku tvorby výtvarného projektu, který se dá využít ve školských zařízeních, kde se nehodnotí pouze výsledek, ale celkový proces.

Klíčová slova

Umění, výtvarná výchova, keramika, děti, volný čas dětí, projekt, labyrinty

Anotation

Charamzová, A.: **Labyrints** /bachelor thesis/ Prague 2009 – Charles University in Prague, Faculty of Education, Department of Art Education, 44 pages

I conceived my thesis as a preparation of a methodical material for creating an art project. I chose Labyrints as the topic. I started mainly from my own experiences and practice. I used also commonly accessible literature and internet sources. The aim of my bachelor thesis is to create a methodology of creating an art project which can be used in a school system which does not evaluate only the result but the general process above all.

Keywords

Arts, ceramics, children, children's free time, project, labyrints

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Obsah

1 Úvod.....	7
1.1 Zájmové kroužky Výtvarné dílny Vinohrady.....	7
1.2 Labyrinty v hlavě.....	8
1.3 Labyrinty pro předškoláky a nejen pro ně.....	10
2 Labyrinty.....	11
2.1 Co je labyrint?.....	11
2.2 Labyrinty v běhu staletí.....	12
2.2.1 Egyptský labyrint.....	12
2.2.2 Krétský labyrint.....	12
2.2.3 Labyrint v hinduismu a v buddhismu.....	12
2.2.4 Renesance a baroko.....	12
2.2.5 Současnost.....	13
2.3 A jak je to dnes?.....	13
3 Labyrinty – výtvarné práce.....	14
3.1 Hledání labyrintů ve věcech kolem nás.....	14
3.2 Labyrinty – hádanka.....	16
3.3 Podzemní labyrint.....	17
3.4 Labyrint zvířecích obydlí.....	19
3.5 Labyrint v hlavě.....	20
3.6 Labyrint lidské dlaně.....	21
3.7 Naše tělo je labyrint.....	22
3.8 Labyrint barev.....	23
3.9 Labyrint – hledání.....	24
3.10 Labyrint Země z vesmíru.....	25
3.11 Labyrint středověkého města.....	26
3.12 Mapa jako labyrint.....	27
3.13 Výlet k labyrintům – landart.....	28
4 Závěr.....	30
4.1 Reflexe projektu Labyrinty.....	30
4.2 Reflexe výstavy Labyrinty.....	32
4.3 Výstava Labyrinty – fotografie.....	34

5 Použitá literatura	38
6 Přílohy.....	39
7 Seznam zkratek	44

1 Úvod:

Pracuji v Domě dětí a mládeže Praha 2 již 23 let, ve funkci vedoucí výtvarného oddělení Výtvarná dílna Vinohrady. DDM zajišťuje výchovné, vzdělávací, zájmové, tematické a rekreační akce, osvětovou činnost pro žáky, studenty, pedagogické pracovníky a popřípadě i další osoby. Podílí se rovněž na další péči o nadané děti, žáky a studenty a ve spolupráci se školami a dalšími institucemi organizuje soutěže dětí a mládeže. Činnost se uskutečňuje ve více oblastech zájmového vzdělávání.

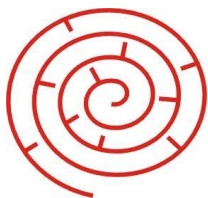
Ve výtvarném oddělení nabízíme zájmovou činnost pro děti předškolního věku, pro děti školního věku, pro mládež a dospělé. Zájemci se mohou přihlásit do kroužků výtvarné výchovy, grafických technik, počítačové grafiky a animovaného filmu, do kroužků keramiky. Nabídku výtvarného oddělení jsme rozšířili ještě o dramatickou výchovu. Provozujeme celkem 34 kroužků pro přibližně 300 účastníků.

1.1 Zájmové kroužky Výtvarné dílny Vinohrady

Osobně vedu kroužky výtvarné výchovy pro předškolní děti a děti školního věku a kroužky keramiky. Výtvarnou tvorbu tu vnímáme jako odpočinkovou tvůrčí činnost, která obohacuje náš život. Tvůrčí proces pomáhá odvádět účastníky od problémového chování a hraje významnou roli v oblasti sociální, v oblasti vnímání reality, jako komunikační prostředek. Formou hry, rozhovorem, vhodnou motivací dáváme prostor k volnému, spontánnímu uměleckému vyjádření. Tato přirozená schopnost se, bohužel kolem 8. roku dítěte začíná postupně vytrácet pod vlivem klasické výtvarné výchovy a také v důsledku rostoucí potřeby přizpůsobit se a kreslit „správně“. Nastává tzv. krize dětského výtvarného projevu. Tuto dobu se prostřednictvím co největšího množství výtvarných technik, které nabízíme dětem během školního roku, snažíme co nejvíce prodloužit. Ovšem nejsou to jen různé techniky výtvarného projevu, ale především zajímavá témata a motivace.

Každý rok proto s vedoucími jednotlivých kroužků /externisti/ vymýšlíme celoroční témata pro výtvarné a keramické kroužky výtvarného oddělení. Účastníky zájmových kroužků rozdělujeme do čtyř věkových kategorií a také podle zaměření kroužku. Pro vítěze připravujeme ceny – trička VDV s logem soutěže, točička nám vytočí krásné keramické poháry... Aby nikdo nevyšel zkrátka, všichni soutěžící dostávají keramické medaile.

1. 2 Labyrinty v hlavě

V loňském roce jsme se rozhodli realizovat výtvarný projekt „Labyrinty“, který jsem si již dlouho připravovala. Stále jsem přemýšlela, jak je dětem přiblížit, jaká zařadit témata. Jak děti seznámit i s tvorbou výtvarných umělců. Chtěla jsem, aby je tato poznávací a zároveň výtvarná činnost bavila. Hledala jsem v literatuře, na internetu.

„Útvary se složitou klenbou úloh a často závažným myšlenkovým obsahem jsou výtvarné projekty. Pokoušejí se sledovat více než jednu cestu...Postupně vzniká složitý obraz, který se snaží dospět k podstatě zvolené otázky. Nejcennějším přínosem projektové výuky je změna myšlení, která přivádí účastníky výtvarného procesu k mnohostrannému pojmání světa. Učitel a jeho žáci...vycházejí z pluralitního přístupu k otázkám, kterými zkoumají podstatu celku i jeho dílčích aspektů. Čím je řešení tématu strukturovanější, přehlednější, tím jsou jeho myšlenky srozumitelnější. Nejčastějším východiskem výtvarného projektu bývá prosté seznamování se se zkoumanou skutečností...využívá smyslových kontaktů, studijní kresby a malby... Příprava výtvarného projektu se vyvíjí podstatně déle než příprava výtvarné řady. Jen zvolna se vynořují různě směřované pohledy na základní otázky a skládají se do dílčích celků...Rozsah výtvarného projektu však není podstatný...jde schopnost objevit dostatečně zajímavou myšlenku,...o schopnost odkrývat stále nové pohledy spojovat je hlubšími vazbami...“¹

Mým výtvarným záměrem bylo zejména naučit děti dívat se pozornějšíma očima kolem sebe, pozorovat svět kolem. Nechtěla jsem prvoplánovitě začít u Mínotaura. Chtěla jsem, aby děti hledaly labyrinty jinde. A aby si uměly i spojit jednotlivé věci, aby začaly samy hledat labyrinty kolem nás, v různých předmětech, situacích, v různých věcech. Prostřednictvím výtvarného prožitku jsem chtěla žáky obohatit, podnítit jejich dětskou fantazii, rozvíjet výtvarné cítění a tvořivé myšlení. Výtvarné úkoly jsem zamýšlela volit tak, aby byly mezi sebou provázány a tvořily spolu jeden celek. Také jsem se snažila, abych úkoly zvolila tak, aby co nejlépe vyhovovaly věku a vyspělosti dětí. Na jednotlivých výtvarných úkolech by měly děti postupně získávat a procvičovat si základní výtvarné dovednosti, nabývat nové vědomosti z různých oblastí vědění / přírodověda, architektura, výtvarné směry/, díky spojení obrazových vjemů s novými informacemi si dávat snadněji věci do souvislostí, prohlubovat si získané vědomosti.

¹ Roeselová Věra: Řady a projekty ve výtvarné výchově, 1997, Praha, SARAH, str. 33 – 36, ISBN 80-902267-2-8

„...výtvarný projekt potřebuje ve svém uspořádání řád a tento řád mu dává postoj učitele ke světu, k výtvarnému umění a k výchově. Každý učitel vnímá tento řád skrze zkušenosti...Racionální přístup využívá analytický rozbor skutečností a jevů, postojů, prožitků a vztahů – automobil, strom nebo sídliště, ale také symetrie a asymetrie či vlastnosti barev...intuitivně prožitkový přístup – příběhy kamene, choulení, chrám světla nebo rituální setkávání ...univerzálnější skupina učitelů využívá všechny prostředky, které se nabízejí – výtvarnou analýzu, emotivně zabarvenou motivaci a asociační myšlení.“²

Při plánování výtvarných činností jsem myslela na to, aby si děti vyzkoušely nové techniky, práci s různými materiály, aby se podívaly na svět kolem nás všemi smysly. Prostřednictvím vyprávění se děti snáze a hlouběji vpraví do příběhu výtvarného díla. Chtěla jsem, aby děti spojily své dosavadní vědomosti a nové informace z vyprávění, své emoce se zážitky, které z toho pramení.

„Nelze však zapomínat ani na skladbu výtvarných technik...Při zanedbání vhodné skladby výtvarných technik a pestrosti formátů by celek vyzněl jednostranně nebo by si neudržel zájem dětí.“³

Z toho důvodu jsem vybrala projektovou výuku, která vychází z promyšlené skladby navazujících úkolů: jednodušší celky vytvářejí tzv. výtvarné řady. Jsou to poměrně krátká zadání rozvíjející určitý námět. Je potřeba sledovat více než jednu cestu, jednu možnost ztvárnění zadání. Největší odměnou pro učitele není „pěkný obrázek“, ale prolomení netečnosti či lhostejnosti dětí k danému tématu. Není dobré, když děti vytváří „krásné práce“, jenž jsou spíše představou učitele. Je třeba podporovat každé, i méně disponované dítě / do kroužků DDM se přihlašují děti podle zájmu o určitou činnost, ne na základě složených přijímacích zkoušek jako v ZUŠ/. Je třeba rozvíjet jeho dětskou tvořivost, hravě experimentovat, odstranit zábrany.

---

² Roeselová Věra: Řady a projekty ve výtvarné výchově, 1997, Praha, SARAH, str. 33 – 34, ISBN 80-902267-2-8

³ Roeselová Věra: Řady a projekty ve výtvarné výchově, 1997, Praha, SARAH, str. 35, 1997, ISBN 80-902267-2-8

1.3 Labyrinty pro předškoláky a nejen pro ně

Jak už jsem uvedla na začátku, vedu kroužky předškoláků a dětí z 1. – 3. tříd. Takže Labyrinty jsem musela přizpůsobit jejich vědomostem, zkušenostem a dovednostem. Nejdříve jsem sesbírala dostupné materiály a dávala dohromady jednotlivá témata. Také jsem potřebovala dostatek obrazových materiálů k přiblížení toho, o čem chci dětem povídat a co budeme kreslit, malovat a modelovat. Nehledala jsem jen náměty pro předškoláky, připravovala jsem nápadník pro všechny kroužky výtvarné dílny. Stejně tak i vedoucí kroužků přicházeli s podněty, ze kterých jsem pak čerpala i já. Na internetu jsem si zjistila, kam všude je možné za labyrinty cestovat. Vybírala jsem místa nejen v Praze, např. Vyšehrad, která bychom mohli navštívit a na vlastní oči si prohlédnout a vyzkoušet to, o čem si povídáme.

„7. 7. 2007 bude na zámku v Loučeni (malé městečko mezi Nymburkem a Mladou Boleslaví) otevřena jak stálá zámecká expozice, tak „labyrintárium“, deset různých typů labyrintů podle projektů Adriana Fishera z Anglie. Jsou umístěny v nádherném zámeckém parku, a zcela jistě v budoucnu poskytnou zájemcům zcela unikátní zážitky.“⁴ Když jsem si našla tuto informaci na webových stránkách, hned jsem věděla, kam se s dětmi vypravíme.

Výběr výtvarných technik také nebyl jednoduchý. Bylo nutné všechny zamýšlené techniky vyzkoušet, abych se ujistila, že je děti zvládnou, že jim nebudou dělat velké potíže. Ovšem na druhé straně jsem chtěla, aby se prakticky seznámily s různými výtvarnými technikami a prostředky a aby si vyzkoušely, co se stane, když....Jenže já již pracuji s různými technikami tak, jak se má, jak vím, že se má. Ale díky dětem můžeme přijít i na nová řešení, další možnosti kombinování technik...

Také jsem si musela vytvořit časový harmonogram jednotlivých témat, aby děti měly čas si nové informace uvědomit, přemýšlet o nich, aby měly dostatek času ke ztvárnění zadaného úkolu, i k nalezení originálního řešení. A jako poslední jsem chtěla, aby byly schopny získané poznatky a dovednosti využít ve dalším svém životě.

---

⁴ <http://marek.blog.respekt.cz/c/2498/Labyrinty.html>, /cit. 2008-02-11/

2 Labyrinty

2.1 Co je labyrint ?

„Labyrinty znaly mnohé duchovní tradice. Židovský strom života, vždyť to je labyrint. Šamanský kruh indiánů kmene Hopi, to je také labyrint. Labyrintem můžete procházet, ať jste jakéhokoliv vyznání. Pomůže vám objevit, kdo a jak na tom jste. Je nedogmatický, jde jen a jen o vás a vaši cestu dovnitř. Skutečně vejdete „dovnitř“ a celý váš svět je pak jedním duchovním prostorem...Naše kultura si plete labyrint a bludiště. I ve slovnících tato slova najdete jako synonyma, ale to není správné.“⁵

„Labyrinty představují úžasné prostory, kde dochází k magickým okamžikům.Mají v sobě cosi z vesmírných energií - podobně jako v pyramidách.V nich můžeme poznat svoji pravou podstatu. Už ze školy víme, že většina posvátných staveb je situována ke konkrétnímu vesmírnému tělesu (Slunce, Měsíc), vycházejícímu nebo zapadajícímu v určitou dobu, slunovrat, rovnodennost. Pokud se rozhodneme komunikovat s vyššími silami, je třeba respektovat posvátnou geometrii...Labyrint je magické bludiště s jednou drahou. Cesta vedoucí kupředu se ve víru spirálovitých chodeb labyrintu může jakýmsi způsobem - magicky - vyjasnit. Všechny labyrinty jsou bludiště, ale ne všechna bludiště jsou labyrinty“⁶

„Slovo labyrint jsme napsali malým písmenem l. Mohli jsme ho také napsat jako vlastní jméno: Labyrint. Pak bychom měli na mysli sklepení a místnosti v podzemí paláce v Knóssu. Jeho zjednodušený nákras se zachoval po staletí na řecké minci i se zbytky nápisu KNO v řecké abecedě. Část mince se zbytkem slova – SOS se již nedochovala. Dokážete do labyrintu na minci vejít a opět z něj vyjít? „⁷

„Labyrinty, česky řečeno bludiště, se staly oblíbenou zábavou i v moderní době.“⁸

⁵ <http://marek.blog.respekt.cz/c/2498/Labyrinty.html> /cit.2008-02-11/

⁶ http://www.wahlgrenis.cz/magie1_labyrinty.html /cit. 2008-02-11/

⁷ Šamšula Pavel, Adamec Jaromír, Průvodce výtvarným uměním I., 1994, Praha, Typografie, str. 93, ISBN 80-208-0323-8

⁸ Šamšula Pavel, Adamec Jaromír, Průvodce výtvarným uměním I., 1994, Praha, Typografie, str. 93, ISBN 80-208-0323-8

2.2 Labyrinty v běhu staletí

2.2.1 „Egypťský labyrint - ještě starší než krétský byly labyrinty egypťské. Svědčí o nich kresby na egypťských pečetidlech i zprávy antických autorů. Labyrint v Hawwaře dal zbudovat Amenemhet III. z dvanácté dynastie téměř před čtyřmi tisíci let. Jmenoval se Lamares, Řekové ho ve svých spisech nazývali Labaris a odtud vznikl název labyrint.

2.2.2 Krétský labyrint - přestože je nejslavnější, známe ho jen z mýtů a pověstí. Archeologické vykopávky jeho existenci nepotvrdily, i když se někteří badatelé domnívají, že mohl být v gortynských jeskyních na Krétě. Podle legendy měl krétský král Minos a jeho žena Pasifae několik dětí. Jednou z nich byla princezna Ariadna. Pasifae se ale oddala býkovi a zplodila s ním syna. Měl lidské tělo a býčí hlavu, proto byl pojmenován Minotaurus (Minos podle krále a taurus znamená býk). Král byl hluboce pobouřen a pověřil svého architekta Daidala, aby vystavěl labyrint, v němž Minotaura navěky ukryl. Na rozdíl od vegetariánských býků byl Minotaurus masožravý, a tak mu byli obětováni lidé. Každý rok pro něj dodávalo Řecko sedm mladíků a sedm dívek. Skončilo to až příchodem Thesea, který nestvůru zabil a z labyrintu nebo spíš z bludiště chodeb se dostal díky niti, kterou mu na cestu dala princezna Ariadna.

2.2.3 Labyrint je v hinduismu symbolem ochrany středu a také **buddhismus** pokládá labyrint za magický ochranný prostor. Symbol labyrintu najdeme i u předků jihoamerických indiánů kmene Hopi, kteří nazývali labyrint Matkou zemí. Na Tichomořských ostrovech, například na Tahiti, jsou dodnes lodi zdobené symbolem labyrintu na ochranu proti špatnému počasí a bouřím na moři. Také skandinávští rybáři kdysi procházeli kamenným bludištěm v naději, že si podrobí počasí, zajistí dobrý úlovek a klidnou plavbu. Ve Skandinávii je spousta primitivních kamenných bludišť poskládaných z menších či větších balvanů. Nejznámější je Trojeborg u Visby na ostrově Gotland v Baltském moři. Kresby labyrintů se používaly v řadě oblastí jako ochrana proti zlým duchům nebo vlkům. Když symbol labyrintu převzali křesťané, přizpůsobili ho svým potřebám.

2.2.4 Renesance a baroko - v renesančních a barokních bludištích dostává slovo hravá stránka lásky a dvoření. Byl to prostor pro smyslové podněty, hry na fanty a škádlení. Na rozdíl od labyrintů nevyzývají bludiště k meditaci ani sebepoznání. Vyrůstala v zámeckých parcích - například ve Versailles, Schönbrunnu, Chantilly, Heidelbergu i jinde. Většinou byla vybudována z houští keřů či stromů a středem byl Venušin pahorek, jezírko, altánek nebo věž

s točitými schody. Barokní nepřehledné bludiště poskytovalo ideální úkryt mileneckým párům. V jeho slepých uličkách a úkrytech vyhledávala šlechta erotická dobrodružství. Podle pověsti skrýval například anglický král Jindřich II. svou milenkou Rosamundu v podobném bludišti před útoky své manželky Eleonory Akvitánské.

2.2.5 Současnost - koncem minulého století obliba bludišť a labyrintů vrcholí. Vznikají četná bludiště v kukuřičných polích, zejména v Anglii a v USA. Kukuřičná pole jsou k založení bludišť velmi vhodná, protože rostlina dorůstá takové výšky, že i dospělí se do změní chodeb zcela ponoří, ztratí orientaci a o to tu jde. Navíc každým rokem se vytváří bludiště zcela nové, jehož taje návštěvníci neznají, a proto je opět atraktivní. Nejslavnějším současným světovým tvůrcem bludišť je Adrian Fisher. Navrhl už přes dvě stovky bludišť ve dvou desítkách zemí.... Fisher sám odmítá rozlišovat mezi bludištěm a labyrintem.

2.3 A jak je to dnes? Údajně obliba labyrintů a bludišť v přírodě klesá. Velkým labyrintem se stává samotný internet a napětí i zábavu poskytují bludiště v nejrůznějších počítačových hrách. Jsou složitější, napínavější, pro mladou generaci zábavnější. Labyrint jako symbol duše a hledání sebe sama mizí, nebo spíš už zcela vymizel. Podobně se ztratil smysl bludiště jako prostředí k erotickým hrátkám. Ve virtuální podobě však nabývají nový smysl. Jsou výzvou k pokoření a dobytí.“⁹

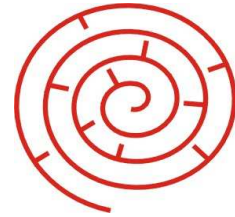
I my jsme s dětmi začali hledat labyrinty kolem nás, ve věcech, které už známe, ale bereme jako samozřejmost. Nepřemýšlíme o nich, používáme je, prostě tu jsou. Tak se pojdme podívat třeba na mraveniště. Když se zkusíme podívat dovnitř, je tam spleť chodbiček a chodeb, každá má svůj význam a smysl. Mravenci svému bludišti - labyrintu rozumí a my bychom měli pozorovat a snažit se pochopit jejich důmyslnou stavbu. Stejně je to tak i s větvením kořenů stromů. Kdyby strom neměl takové kořeny, asi by nestál v lese desítky let. Všechno má svůj smysl. Teď je na nás, jestli nám nezůstane skryt. Měli bychom se podívat pod povrch věcí, začít hledat, poznávat, objevovat...

---

⁹<http://horuss.sblog.cz/ddd/>, /cit. 2008-01-10/

3 Labyrinty – výtvarné práce

3.1 Námět: Hledání labyrintu ve věcech kolem nás

Věková skupina: a/ 6 – 10 let   b/ 10 – 14 let

Motivace: vyprávíme si o labyrintech. Jsou všude kolem nás, stačí se jen rozhlédnout, rozkrojit granátové jablíčko, prohlédnout si strom, nepřehlédnout pavučinu, mapy města, ulice, ... Labyrinty jsou nejen kolem nás, ale i v nás. Znáte staré řecké báje a pověsti?

Popis: vyber si námět, který tě zaujal nebo který tě napadl. Nakresli jej a popřemýšlej, jak půjde zpracovat v trojrozměrné podobě. Zkuste promyslet správný postup.

Technika: práce s keramickou hlinou

Pomůcky: šamotová hlína, noviny, miska s vodou, špachtle, dlátka, licí hmota, engoby, barvítka, glazury

Výtvarný problém: zpracovat nápad do trojrozměrné podoby

Přidaná hodnota: hledání labyrintů v předmětech, které nás obklopují, které používáme. Děti začaly nacházet labyrinty v jablku, v cestě k hradu, ve větvení kořenů...

2 – 3 vyučovací jednotky – 4 – 6 hodin

a/

Labyrint mraveniště – Gabriel Hévr, 6 let

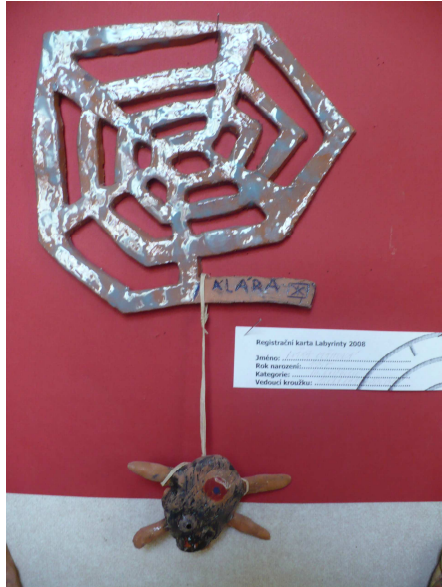
b/

Strom s kořeny – Jana Hévrová, 14 let

Jablko – Veronika Hruběšová, 14 let

b/

Pavučina - Klára Bláhová, 10 let

a/

Šnek – Johana Rampasová, 7 let

b/

Indiánské znaky - Marie Hévrová, 14 let

a/

Křižovatka - Bára Simerová, 6 let

3. 2 Námět: Labyrinty – hádanka

Věková skupina: 4 – 6 let, kolektiv MŠ Vozová, Praha 2

Motivace: Labyrinty pro nejmenší jako hádanka. Znáte z časopisů hádanky typu „Myš hledá sýr?“ A která cestička vede k sýru a která dovede myšku do místa, kde nic není? Musí se vrátit a znovu a znovu zkoušet, hledat. Zkuste najít další možnosti dvojic – kočka – myš, pejsek – kost, loď – ostrov ...

Popis: nakreslíme hádanku – labyrint na papír. Další postup – z keramiky vyválená plocha, vytvarovat zvířátka – dvojice, nabarvit plochu engobou nebo licí hmotou, špejlí nakreslit správné i zavádějící cesty

/pláty z hlíny jsou předem připravené vedoucí kroužku vzhledem k věku dětí/

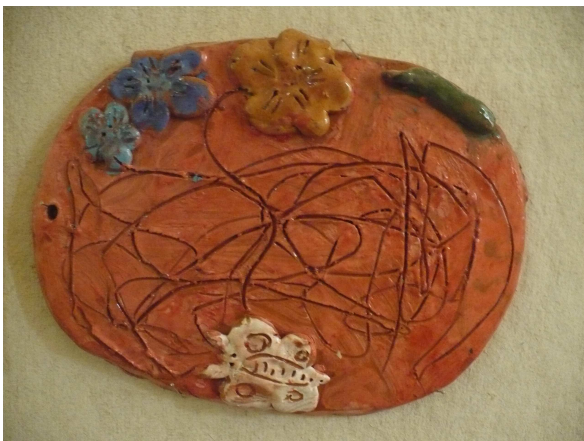
Technika: keramická hlína - poloreliéf, engoby, vyrývání do hmoty

Pomůcky: papír, tužka, keramická hmota, engoby, licí hmota, štětce, misky na vodu, špejle

Výtvarný problém: plastická linie – spojení příbuzných prvků

Přidaná hodnota: rozhovor nad tématem, cesty jako labyrint, jaké dvojice k sobě patří, vytváření nových dvojic, ...

1 vyučovací jednotka – 1 hodina

Motýl - květina

Lod' - ostrov

Labyrint u krtka - Barborka Horská , 3,5 let

3.3 Námět: Podzemní labyrint

Věková skupina: 4 – 6 let

Motivace: Některá zvířátka žijí na zemi, některá žijí pod zemí. Zkusíme si je vyjmenovat. Podzemní chodby si zvířátka přizpůsobila pro sebe, tak, aby se jim dobře bydlelo – spíží na uchovávání potravin, „pokojíček na spaní“, společná

místnost, jídelna, kuchyně...Podívejte se do podzemí, prozkoumejte podzemní cestičky zvířátek....Povídáme si o potravě, kterou si zvířátka ukládají na zimu

Popis: nejdříve si nakreslíme podzemní chodby, místnosti a potom z modelíny vytvarujeme zvířátko a zásoby. Každý to, co si vybere. Zkoušíme vytvořit labyrint chodeb. Převážná část dětí kreslí jednu „zacuchanou“ linii – cestu. Vytvořenou potravu z modelíny nepřilepujeme, můžeme s ní pohybovat v prostoru, můžeme si s vymodelovanými předměty na papíře hrát, při prezentaci na nástěnce je připichujeme špendlíky

Technika: uhel, barevná modelína

Výtvarný problém: vedení, křížení, vrstvení linií, spojení linií s plastickými prvky

Přidaná hodnota: uvědomění si rozdílů mezi způsobem života jednotlivých zvířat, děti zjišťují, co se děje pod zemí, že i tam je život

1 vyučovací jednotka – 1,5 hodiny

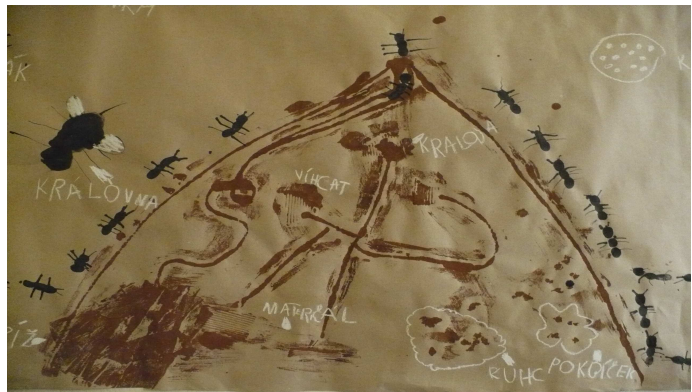
Krtek a jeho domácí labyrint -
Markétka Zíková, 6 let

Prezentace obrázků na nástěnkách

3.4 Námět: Labyrint zvířecích obydlí

Mraveniště - Alžběta Fousová, 7 let

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Zvířata si v zemi vytváří vlastní cesty, cesty pro život, k úniku před nebezpečím, nory, zásobárny potravy...Jaká zvířata znáš, kde žijí? Která si vytváří labyrinty chodeb v podzemí? Jakou potravu si schovávají?

Popis: nakreslíme si obydlí některých zvířat, těch, která si vytváří ve svých obydlích cestičky - labyrinty. Mravenci mohou žít nad zemí v mraveništi, ale i v podzemí. Krtek si vyhloubí podzemní cestičky, ale zároveň i kopeček – krtinu.

Technika:

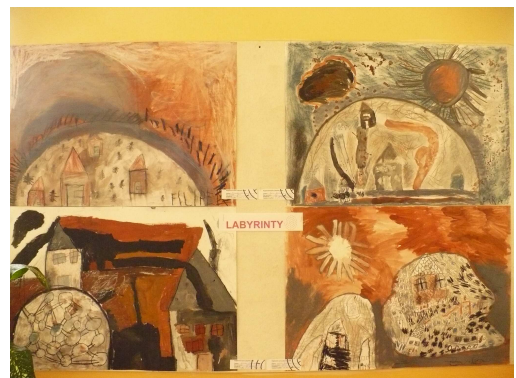
1. balicí papír, tuš, křídý
2. uhel, barevné rudky, suché pastely, rozmývání vodou, fixace barev
3. tužka, klovatina, proškrabávání, zatírání suchými pastely

Pomůcky: balicí papír, čtvrtka A3, uhel, rudka, tuš, křídý, klovatina, štětec, miska s vodou, obrázkové knížky, obrázky zvířat

Výtvarný problém: vnitřní členění velkého tvaru

Přidaná hodnota: život na zemi, v podzemí

1 vyučovací jednotka – 2 hodiny

3. 5 Námět: Labyrint v hlavě

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Jací jsme, o čem přemýšlíme, co si přejeme, po čem toužíme, co máme rádi a co ne, jakou máme povahu, čím bychom chtěli být, až vyrosteme, tajná přání. Kolik nás tu je a každý je jiný, máme různá přání – být kosmonautem, popelářem, paní učitelkou, někdo chce být zdravý, druhý se bojí tmy... Nakreslete svá přání a zjistíte, jaké labyrinty máte v hlavě... Lehněte si do vám nejpohodlnější polohy a chvíli přemýšlejte, zavřete oči. Tak jaká jsou vaše přání?

Popis: ve skupině se obkreslit na balicí papír, pokračovat na malířských stojanech

Technika: kresba tužkou, tempera

Pomůcky: balicí papír, tužka, temperové barvy, miska na vodu, štětce, suché pastely, malířské stojany, lepicí páska

Výtvarný problém: správná hustota barvy, stékání, kompozice, neosobní silueta v konkrétním prostředí

Přidaná hodnota: uvědomění si, že jsme každý jiný, preference priorit, přání a tužeb, malování na malířském stojanu

2 vyučovací jednotky – 4 hodiny

Miloš Djukoš – Labyrint v hlavě, 6 let

Jan Babák – Labyrint v hlavě, 9 let

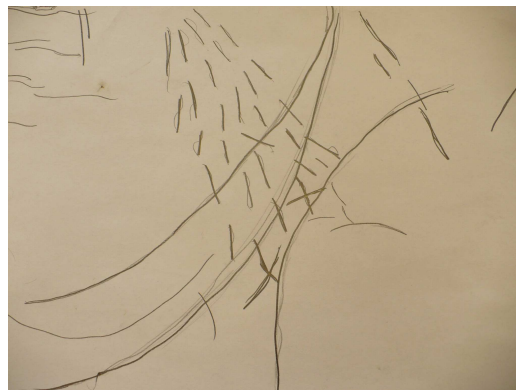
3. 6 Námět: Labyrint lidské dlaně

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Dlaň. Každá je jiná. Porovnejte si dlaně navzájem. Nakresli čáry života svojí dlaně.

Popis: nakreslit čáry, které najdeš na dlani.

Několikanásobné zvětšení - překreslit na linoleum a vyrýt. Tisk z linorytových matric do keramické hlíny.

Dlaň - Klaudie Procházková, 9 let

Technika: kombinované techniky – kresba, linoryt, práce s keramickou hlínou

Pomůcky: tužka, papír, lino, rydla, keramická hlína, barvítka

Výtvarný problém: několikanásobné zvětšení detailů vede k abstrakci, abstraktní řešení

Přidaná hodnota: jsme rozdílní, rozdílné jsou i čáry na našich dlaních, abstrakce

Výtvarná kultura: Z. Sýkora - linie

3 vyučovací jednotky – 3x 2 hodiny

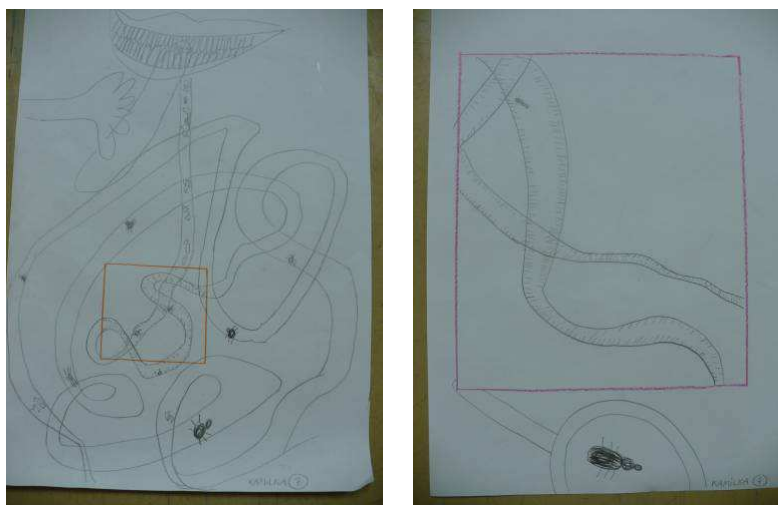
otisk linorytové matrice do hlíny

vypálená keramická deska kolorovaná kobaltem

Dlaň - Kateřina Macháčková, 6 let

3.7 Námět: Naše tělo je labyrint

Zažívací trakt s bakterií - Kamila Šolínová, 7 let

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Znáte své tělo? Víte jak co v těle funguje? Jak slyšíme, co se děje, když jíme, dýcháme? Jak vypadá cesta rohlíku naším tělem? Ukázka knihy „Naše tělo“, povídáme si o zažívacím, dýchacím ústrojí, o krevním oběhu,....obrázku a zkusíme se na ni podívat „přes lupu“.

Popis: nakreslíme si každý to, co vás zaujalo na našem těle. Pak si vybereme část obrázku a zkusíme se na ni podívat „přes lupu“.

Technika: kresba tužkou, stínování

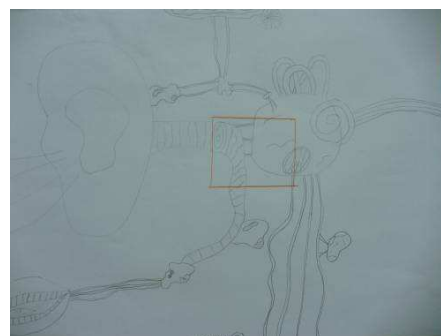
Pomůcky: papír – větší, podélný formát papíru, tužka, případně pastelka

Výtvarný problém: linie, stínování, práce s detailem

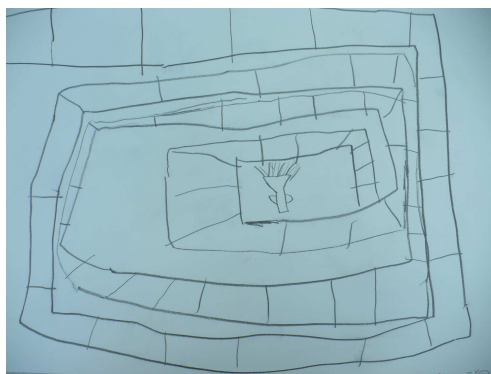
Přidaná hodnota: poznávání těla, funkce orgánů

2 vyučovací jednotky – 4 hodiny

Zvukovody - Veronika Zychová, 9 let

3.8 Námět: Labyrint barev

Věková skupina: 4 – 6 let

Barevný labyrint - Michael Špitálský, 6 let

Motivace: Máte tři barvy a vyzkoušíte si barevné čarování. Budete míchat barvy a vytvářet nové odstíny barev. Vykouzlíte si spoustu nových barviček. Zkuste smíchat žlutou a modrou – čáry máry a máme zelenou. A co udělá červená a žlutá? Oranžovou jako sluníčko nebo pomeranč....

Popis: děti si nejdřív na menším papíře zkouší míchat barvy. Vytváří i různé odstíny. Hledání. Povzbuzování. Pak přecházíme k vytvoření labyrintu – jakéhosi barevného šneka.

Technika: tempera

Pomůcky: čtvrtky různých formátů, štětec, miska na vodu, tempery, tužka

Výtvarný problém: míchání barev

Přidaná hodnota: uvědomění si a vnímání barevností věcí kolem nás, uvolnění, fantazie, pokusy – ne všechny děti se bezprostředně pouští do barevných pokusů (zábrany), je třeba povzbuzení, vést k uvolnění

1 vyučovací jednotka- 1,5 hodiny

3.9 Námět: Labyrint – hledání

Džungle - Sára Heroldová, 7 let

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Labyrint je hledání, ukázka prací francouzského malíře Henryho Rousseaua. V džungli se nám schovávají zvířata. Možná se bojí, možná využívají mimikry – splývají s přirozeným prostředím. Číhají na potravu... Zkus se na chvíli stát cestovatelem v neznámých místech, představ si džungli, neprostupná místa, liány, stromy, omamnou vůni exotických květin. Dobře pozoruj, kde číhá nebezpečí, tato větev může být had!

Popis: rozhovor nad reprodukcemi, kresba tužkou na papír, stylizace zvířat, která splývají s prostředím, pak obrázek přeneseme na kovový plát, vyškrábeme linie a vytiskneme

Technika: kresba tužkou, suchá jehla, tisk

Pomůcky: papír, tužka, kovové pláty, jehly na rytí, tiskařské barvy, hadříky, nádobu na namáčení papírů

Výtvarný problém: stylizace, splývání s prostředím, náznaky

Přidaná hodnota: seznámení se s tvorbou Henryho Rousseaua, se stylem výtvarné kultury – naivismem, osvojení si nové techniky – suchá jehla

Výtvarná kultura: Henry Rousseau

3 vyučovací jednotky – 6 hodin

3.10 Námět: Labyrint Země z vesmíru

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Díváme - li se na něco z výšky, z dálky, zespodu – je to jiné? Mění se to? Vidíme méně zřetelně, mění se barvy, velikosti...Nevidíme jednotlivé domy, ale skupiny, lidi jsou téměř neviditelní, stromy, lesy vypadají jako zelenina na zahrádce...Navštívili jste rozhlednu? A kdo letěl letadlem? Jak vypadalo město, krajina pod vámi? Prohlédněte si obrázky – k dispozici letecké snímky a obrázky mayských obrazců na Zemi, práce Kurta Hunderstwassera, ukázka knihy Ericha von Dänikena

Popis: vyválíme plát ze šamotové hlíny a pomocí válečků vytváříme labyrint na Zemi

Technika: keramická hlína, polorelief

Pomůcky: šamotová hlína, glazury, střípky sklíček, korálky, štětce, misky na vodu, špejle

Výtvarný problém: křížení linií

Výtvarná kultura: Jean Dubuffet, Kurt Hundertwasser

Přidaná hodnota: seznámení se s uměním Mayů, dílo Ericha von Dänikena, Kurta Hundertwassera, získání zkušenosti se zapracováváním sklíček, korálků do keramické hlíny

2 vyučovací jednotky – 4 hodiny

Země - Gabriel Hévr, 7 let

Pohled z vesmíru - Jana Hévrová, 14 let

3.11 Námět: Labyrint středověkého města

Praha - Adélka Rampasová, 8 let

Praha - Agáta Kolářová, 8,5 let

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Už jste se někdy ztratili? A jaké to bylo? Měli jste strach, chtělo se vám plakat? A když jste se našli, začali vám dospělí ukazovat cestu, důležité body, podle kterých se můžete orientovat? Dříve, v dávné historii, v době Přemysla Otakara II., když se u nás začala stavět města, žádné ukazatele nebyly. Lidé si začali pojmenovávat uličky podle toho, co se tam prodávalo – řezník, pekař, že se tam vážilo, měřilo. Také podle kostela, školy, mostu...znáte ulice ve svém okolí, které připomínají nějakou lidskou činnost? Ulice, které jsou pojmenovány podle staveb, podle významných osob? Ukázka knihy A. Ježkové: Praha, babka měst

Popis: Obrázek staré Prahy. Nalepte si ho na papír, kamkoliv, obrázek můžete zapracovat do vašeho obrázku, dokreslete labyrint středověké Prahy.

Technika: kresba tuší, kolorování zředěnou tuší

Pomůcky: papír - čtvrtka, tužka, perko, tuš, miska na zředěnou tuš, štětec, lepidlo

Výtvarný problém: kompozice, barevné odstíny černé

Přidaná hodnota: historie zakládání měst a konkrétně města Prahy, názvy ulic, kniha Aleny Ježkové „Praha babka měst“

2 vyučovací jednotky – 4 hodiny

3.12 Námět: **Mapa jako labyrint**

Ostrov - Mikuláš Torkoniak, 8 let

Věková skupina: 6 – 10 let

Motivace: Ukázka různých map v atlasu. Cestování. Cesty k moři a po moři. Zkusíme si vytvořit námořní mapu, podle které bychom se mohli vydat po námořních cestách za dobrodružstvím. K neznámým, ještě neobjeveným ostrovům.

Popis: Mapa bude plastická. Ostrovy se budou čnít nahoru, aby je z lodi bylo dobře vidět. Natrháme si noviny na malé proužky, které budeme namáčet do lepidla a tvarovat je do ostrovů. Až nám ostrovy „zaschnou“, natřeme je bílou barvou, abychom zatřeli noviny a zároveň i zpevnili ostrovy. Nakonec si celou mapu pomalujeme.

Technika: kašírování, natření balakrylem, temperou, tuší

Pomůcky: papír - čtvrtka, noviny, nádobu na rozmíchané tapetové lepidlo, Tapeko, balakryl, štětce, tempéry, tuš, fixativ

Výtvarný problém: kompozice, plasticita

Přidaná hodnota: historie námořních cest, práce s atlasem

Výtvarná kultura: J. Christo - landart

2 vyučovací jednotky – 4 hodiny

Ukázka pracovní činnosti v hodině

3.13 Námět: Výlet k Labyrintům - landart

Pískový labyrint

Motivace:

Jednu sobotu jsme naplánovali s dětmi výlet k Labyrintům. Nabídli jsme jej dětem z našich kroužků, celkem se přihlásilo 14 dětí. Do programu jsme zařadili prohlídku Labyrintária v Loučeni a pak mini land party – stavbu labyrintů a bludišť v přírodě.

Celodenní výlet do Loučeně do Labyrintária, které nabízí desítky labyrintů a bludišť projektovaných Angličanem A. Fischerem – nejznámějším tvůrcem novodobých labyrintů, byl velice zajímavý a dobrodružný. Bludiště a labyrinty propojuje naučná stezka s obsáhlými informacemi o historii a současnosti labyrintů. Např. světelný, travnatý, kamenný, pískový labyrint, dlážděné, palisádové, provazové bludiště...

Jeli jsme vlakem z Prahy přes Nymburk do Všejan a pak jsme šli procházkou přes Svatojiřský les /cca 4.5 km/ až k zámku.

V Labyrintáriu jsme vyzkoušeli buxusové, tisové, dlážděné a provazové bludiště, travnatý, kamenný a pískový labyrint. Děti některá bludiště probíhaly, jiné si pozorněji procházely. Velice se jim líbilo provazové bludiště, tam jsme zůstali nejdéle. Výlet nebyl náročný, počasí nám přálo. A dobrodružství spočívalo v tom, že na zpáteční cestě jsme v lese u rybníka odpočívali a vyráběli různá bludiště a labyrinty z přírodnin poněkud déle, než jsme původně zamýšleli. Omlouvá nás to, že byl krásný slunečný den. Když jsme zjistili, že na cestu k nádraží je opravdu pozdě, obvolali jsme všechny rodiče mobilním telefonem a zajistili si tak další dvě hodiny v přírodě. Využili jsme je k putování labyrinty, ke koupání...

Tisové bludiště

Labyrint z větví

Provazové bludiště

Labyrint ze šišek

Labyrint ze šišek – cesta tam i zpět

Labyrint ze šišek

4 Závěr

4.1 Reflexe – projekt Labyrinty

Jednotlivé výtvarné řady projektu jsem si sice naplánovala předem, ale v průběhu realizace mne napadaly další a další možnosti, jak ztvárnit téma Labyrinty. Nápady přicházely samy v návaznosti na jednotlivé práce, s dalšími přicházely i děti. Některé nešly realizovat, protože vyžadovaly příliš mnoho času, který nám opravdu nezbýval. Navíc jsme práci na našem projektu střídali s jinými okruhy činností – např. mezinárodní výtvarná soutěž Lidice a jejich široké téma Komunikace a Brambory. Pak řada dalších soutěží vyhlašovaných různými DDM z celé České republiky. Věnovali jsme se i lidovým tradicím v době vánoc a velikonoc.

Teprve při vypracovávání bakalářské práce jsem si uvědomila, že jsem vůbec nezařadila některé techniky, např. koláž, práci s papírem a přitom se přímo nabízí danému tématu Labyrinty např. kompozice z papíru, mačkání, trhání, protrhávání, instalace bludiště z barevných papírových objektů...práci s textilem, s provázky.

Důležité ale, myslím, bylo, že děti během projektu projevovaly zájem o dané téma. Bylo úžasné sledovat, jak se chodba plní výkresy a pracemi z keramiky, jak každý kroužek, každé dítě po svém zpracovává labyrinty. Vystavené keramické hádanky sváděly k tomu projet prstem cestu bludištěm, zjistit, zda i já dovedu najít tu správnou cestu ven. Děti si prohlížely jednotlivé práce a porovnávaly své labyrinty s ostatními.

Labyrint – hledání podle Henryho Rousseaua děti ohromně zaujal. Bavilo je schovávat zvířata v džungli a pak si nechat od kamaráda najít všechna ukrytá. Zjišťovaly, kdo má víc nenalezených zvířat, kdo je takový umělec, který zvířata nakreslil tak, že nejsou k nalezení.

Při tvorbě labyrintu Země z vesmíru jsme prohlíželi knihu o Kurtu Hundertwasserovi. Velice se zajímaly hlavně o umělcovy realizace domů a jednotlivých bytů. To by mohl být další námět k Labyrintům – Dům podle Hundertwassera. Spletité chodby, různě vyvýšené podlaží, klouzačky, průlezy, kulatá okna. Velice mne překvapilo, když mi na další schůzce ti starší řekli, že si vyhledávali další informace na internetu a měnily své pokojíčky alespoň virtuálně.

V hodinách výtvarné výchovy dávno nejde o splnění úkolu ani o obrázky. Cílem není ani výzdoba školy, dílny (i když je to často potřeba). Děti by v ní měly pochopit, že výtvarné umění je jednou z mnoha možných forem komunikace. Nejde tedy pouze o to, abych děti učila jen kreslit a "vnímat krásu", ale o to, aby začaly tušit, že výtvarné umění, ve všech svých formách a projevech, se nám snaží něco sdělit. Pro rozvoj kreativity je velkým přínosem, že i v jiných oblastech se dává dítěti prostor, aby vyjadřovalo své originální myšlenky, názory a postoje, poznávalo samo sebe, odhadovalo své schopnosti a možnosti se rozvíjet, nacházelo originální řešení.

4.2 Reflexe výstavy Labyrinty

Tvoříme, tvoříme a potřebujeme své práce ukázat, pochlubit se jimi. Někdy je problém, že se nám naše práce tak líbí, že ji nechceme dát z ruky, jindy se naopak chceme svou prací pochlubit, ukázat, co dovedeme. V Domě dětí a mládeže Praha 2 není málo místa, ale ne všechna jsou vhodná k vystavování prací, zvláště pak keramiky. Ale dají se najít zajímavá místa, kam výstavu umístit. Tou je u nás chodba ve II. patře – chodba Výtvarné dílny Vinohrady, kde můžeme vystavovat jak obrázky, tak trojrozměrná díla. Vystavili jsme všechny práce, které byly odevzdány do soutěže. A že jich bylo! V podmínkách přijetí dítěte do zájmového kroužku jsme si stanovili, že každé dítě odevzdá Výtvarné dílně Vinohrady jeden výrobek do celoroční soutěže. Výtvarná dílna Vinohrady je pak používá k reprezentaci, k výzdobě nebo i k výuce.

Již koncem března jsme předali vedoucím kroužků popisky na jednotlivé práce. Určili jsme věkové kategorie, tak abychom měli jednodušší práci s vyhodnocením soutěže Labyrinty. Práce jsme začali vystavovat na začátku dubna a postupně doplňovali. Sešlo se skoro 200 prací! Porota sestavená z jednotlivých vedoucích kroužků to neměla jednoduché. A aby bylo zajištěno spravedlivé hodnocení, požádali jsme o pomoc s hodnocením prací nezaujaté osoby - paní zástupkyni ředitele DDM, známé, kteří jsou v oboru laiky a mají tak zcela jiný pohled na výtvarné práce. Rozhodování nebylo snadné. Každý se snažil, práce byly opravdu zajímavé, často jsme stáli na pracemi a přemýšleli proč tento výkres a ne druhý? Nakonec jsme se dohodli a sestavili výsledkové listiny.

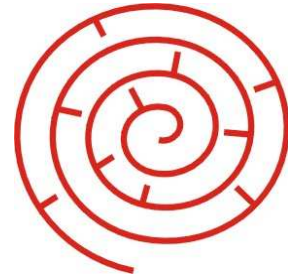
Tím ale naše práce neskončila. Jména autorů jsme již znali, bylo třeba připravit odměny, napsat diplomy. Pro vítěze jsme nechali natisknout trička s logem Výtvarné dílny Vinohrady a s logem soutěže Labyrinty. Vedoucí kroužku keramiky nám vytočila nádherné keramické poháry, na které jsme opět nakreslili logo naší soutěže. Do pohárů jsme nasypali bonbony, k nim přidali odměny získané od sponzorů – rodičů. Z prostředků Výtvarné dílny Vinohrady jsme nakoupili výtvarné potřeby pro výtvarníky. Keramici našli ve svých pohárech špachtle, dlátka či očka, která potřebují ke své tvorbě. A pro všechny účastníky jsme vyrobili keramické medaile s logem soutěže.

Pozvánku na výstavu spojenou s předáváním cen jsme dávali na kroužcích dětem. A pak jsme již jen očekávali den D – 24. duben 2008. Chodba byla slavnostně vyzdobená,

všechny práce dětí opatřeny jmenovkami. V 17:00 hodin se sešli soutěžící, jejich rodiče, sourozenci i příbuzní. Nejdříve jsme návštěvníky vyzvali k prohlédnutí vystavených prací. Pak už nastalo tolik očekávané slavnostní vyhodnocení soutěže, vyhlášení vítězů a předání cen.

4.3 Výstava „Labyrinty“

Chodba Výtvarné dílny Vinohrady

Soutěžní práce

Keramické práce

Ne všichni byli spokojení...

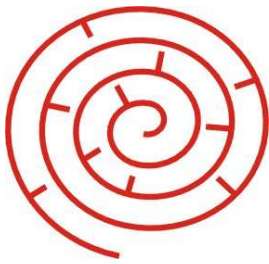

Keramické práce

Soutěžní práce

Výstava „Labyrinty“

Keramické poháry, diplomy, odměny ....

Odměny soutěžícím

Děti dostávaly:

- trička s logem „Labyrinty 2008“
- výtvarné potřeby na výtvarku a keramiku
- 1. místa keramický pohár
- knihy, CD, sladkosti
- diplom

Předání cen vítězům jednotlivých kategorií

5 Použitá literatura

CIKÁNOVÁ, K.: *Objevujte s námi tvar*, Aventinum nakladatelství, s.r.o., Praha 1995, ISBN 80-7151-732-1

CIKÁNOVÁ, K.: *Malujte s námi*, Aventinum, Praha 1993, ISBN 80-7151-468-3

DĀNIKEN, E.: *Bohové byli astronauti!*, 2002, Euromedia group, ISBN 80-242-0760-5

ESCHER, M.C.: *M.C. Escher*, Praha 2006, TASCHEN, Nakladatelství Slovart, s.r.o., ISBN 80-7209-832-3

FULKOVÁ, M. a kolektiv: *Výtvarná výchova pro 8. a 9. ročník ZŠ*, Praha 1997, Nakladatelství Fortuna, ISBN 80-7168-382-5

JEŽKOVÁ, A.: *Praha, babka měst*, Praha 2002, Albatros, ISBN 80-00-01026-7

REAGANY, P.: *Hundertwasser – Malíř - král v pěti podobách*, 2004, TASCHEN, Nakladatelství Slovart, s.r.o., ISBN 80-7209-529-3

ROESELOVÁ, V.: *Řady a projekty ve výtvarné výchově*, Praha 1997, SARAH, ISBN 80-902267-2-8

ROESELOVÁ, V.: *Linie, barva, tvar ve výtvarné výchově*, Praha 2000, SARAH, ISBN 80-902267-5-2

ROESELOVÁ, V.: *Námět ve výtvarné výchově*, Praha 1995, SARAH, ISBN 80-902267-4-4

RUHRBERG, SCHNECKENBURGER, FRICKEOVÁ, HONNEF: *Umění 20. století*, Praha 2004, TASCHEN, Nakladatelství Slovart, s.r.o., ISBN 80-7209-521-8

SLAVÍKOVÁ, V. a kol.: *Tvořím, tvoříš, tvoříme*, Praha 2007, Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, ISBN 978-80-7290-341-2

STABENOWOVÁ, C.: *Henri Rousseau*, 2004, TASCHEN, Nakladatelství Slovart, s.r.o., ISBN 80-7209-518-8

ŠAMŠULA, P., ADAMEC, J.: *Průvodce výtvarným uměním I.*, Praha 1994, Vydavatelství a nakladatelství Práce, s.r.o., ISBN 80-208-0323-8

ŠAMŠULA, P., HIRSCHOVÁ, J.: *Průvodce výtvarným uměním IV.*, Praha 1994, Vydavatelství a nakladatelství Práce, s.r.o., ISBN 80-208-0008-5

UŽDIL, J.: *Čáry, klikyháky, paňáci a auta*, Praha 1980, Státní pedagogické nakladatelství, 1-23-16/3

<http://marek.blog.respekt.cz/c/2498/Labyrinty.html>, /cit. 2008-02-11/

<http://horuss.sblog.cz/ddd/>, /cit. 2008-01-10/

http://www.wahlgrenis.cz/magie1_labyrinty.html /cit. 2008-02-11/

6 Přílohy

Příloha 1 Celoroční téma pro keramické a výtvarné kroužky VDV 2007/8.....

Příloha 2 Celoroční soutěž Labyrinty – organizační pokyny

Příloha 3 Výsledková listina Labyrinty – keramika

Příloha 4 Výsledková listina Labyrinty - výtvarka

Veškeré fotografie, obsažené v této bakalářské práci, jsem pořídila na kroužcích a akcích Výtvarné dílny Vinohrady.

6.1 Příloha 1

Celoroční téma pro keramické a výtvarné kroužky VDV 2007/2008

V letošním roce se budeme věnovat vlastní tvorbě, vlastním nápadům, budeme rozvíjet fantazii. Letošní téma je poněkud obsáhlé a proto si myslíme, že „nějaký“ nápad dostanete.

Labyrinty

Prohlédněte si časopisy, knížky s ilustracemi s tímto námětem a věříme, že vás taky osloví a pobaví...

Jak možná nevíte, členové kroužků Výtvarné dílny Vinohrady nechávají jeden výrobek na dané celoroční téma Výtvarné dílně Vinohrady. Tyto vaše výtvořiny pak použijeme na výstavu, prezentaci činnosti VDV a samozřejmě i na výzdobu prostor VDV, ale i celého DDM Praha 2.

Celoroční téma již znáte, teď k podmínkám soutěže. Odevzdané výrobky soutěží o ceny v několika kategoriích – předškolní 4-6 let, školní 7-10 let a 11-15 let, mládež a dospělí. Práce pak hodnotí odborná porota výtvarníků z řad pracovníků VDV.

Jaké práce můžete odevzdávat :

keramika: zajímavé labyrintí deskové hry /např. s kuličkou, aj. /
výřezy, části ilustrací – např. Hundertwasser, Rousseau, ...
kachel nebo plastika / prořezávaný motiv, vyškrabovaný, vrstvený,...
labyrint jako motiv na nádobách, homolích...
inspirace např. – mapy území, letecké pohledy měst, cesta z bydlíště, cestičky zvířat v podzemí, hradní podzemí – tajemné únikové cesty, komunikace mezi lidmi, tajemný labyrint v hlavě, řecké báje a pověsti, labyrinty v anatomii /cesta rohlíku zažívacím traktem/...

výtvarka: inspirace stejná jako u keramiky
výkresy – libovolné formáty do A2 – kresba, malba, grafika, tisky,
práce z papíru, slepované, sestavované, koláže, asambláže, kašírování
... a když ke svému výtvořině přidáte i vámi napsané komentáře, povídky, příběhy, to bude, panečku, něco!

6.2 Příloha 2

Celoroční soutěž Labyrinty - organizační pokyny

Uzávěrka odevzdávání prací – 31. března 2008

Na začátku dubna 2008 vystavíme soutěžní práce ve II. patře Výtvarné dílny Vinohrady

Soutěžní kategorie:

- I. kategorie nejmladší – 4 – 6 let**
- II. kategorie mladší – 7 – 10 let**
- III. kategorie starší – 11 – 15 let**
- IV. kategorie nejstarší – 15 let a výš**

Práce odevzdávejte v kanceláři VDV podepsané na registračních kartičkách.

Vyhlášení výsledků a předání cen:

24. 4. 2008 v 17:00 hod. – II. patro

Vítány jsou všechny děti i rodinní příslušníci !

6.3 Příloha 3

Výtvarná dílna Vinohrady

VÝSLEDKOVÁ LISTINA LABYRINTY

LABYRINTY - KERAMIKAI. kategorie - nejmladší

1. MŠ Šumavská – kolektivní práce - Hádanky
2. Bára Simerová - Křižovatka
3. Oldřich Keller – Cesta hradem

II. kategorie – ml. školní věk

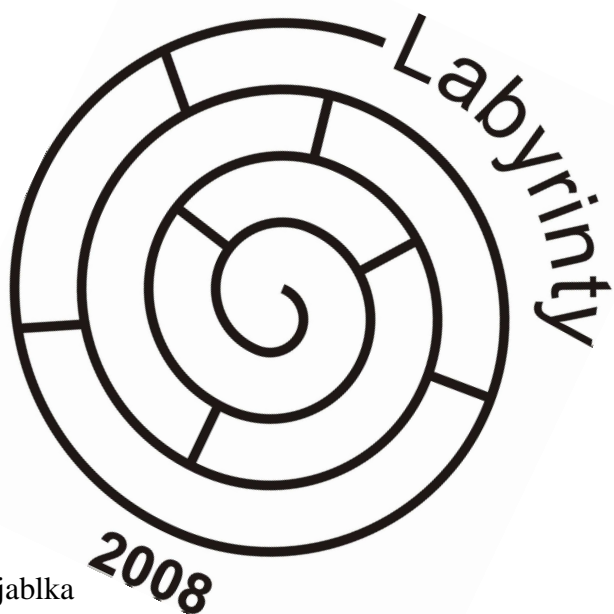
1. Gabriel Hévr - Mravenišťe
2. Johana Rampasová – Dům Šnek
3. Simona Ježková - Puzzle

III. kategorie – st. školní věk

1. Jana Hévrová – Kořeny stromu
2. Veronika Hrubešová – Labyrint jablka
2. Marie Hévrová – Pyramida a její tajemství
3. Klára Bláhová – Pavoučí síť

Čestné uznání

Kolektiv MŠ Vozová – Cesta hradem

6.4 Příloha 4

LABYRINTY - VÝTVARKAI. kategorie - nejmladší

1. Kolektivní práce – Výtvarný kroužek II. – Labyrint města
2. Alžběta Fousová - Mraveniště
3. Františka Bakošová - Mraveniště

II. kategorie – ml. školní věk

1. Jan Babák – Labyrint v hlavě
2. Veronika Stejskalová – Labyrint moře
2. Jiří Krbec – Cesta zažívacím traktem
3. Sára Vykydalová – Zvířecí labyrint

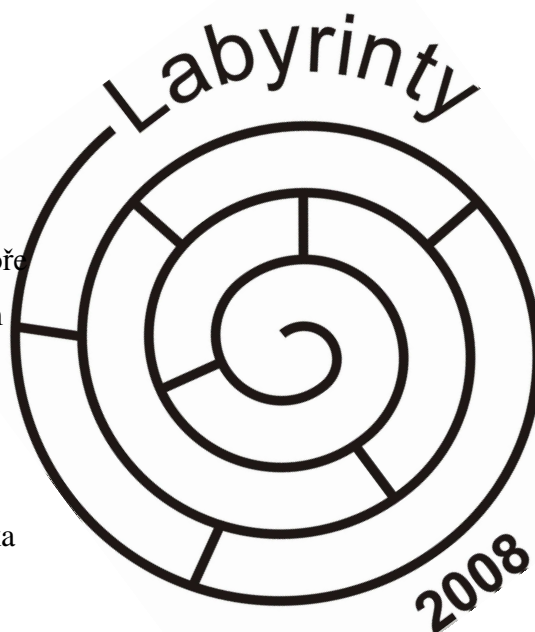
III. kategorie – st. školní věk

1. Eva Němečková – Labyrinty - grafika
2. Eliška Malá – Labyrinty - grafika
3. Petr Strobach – Labyrinty - grafika

IV. kategorie – 15 let + dospělí

1. Pavla Šmejkalová – Labyrint motýlích křídel – suchá jehla
2. Pavel Kuranda – Labyrint - lept
3. Věra Pršalová – Hvězdné nebe - lept

Čestné uznání - Kolektiv kroužku „Výtvarka pro nejmenší“ VD Vyšehrad -
Město

7 Seznam zkratk

DDM – Dům dětí a mládeže Praha 2

VDV – Výtvarná dílna Vinohrady

VD – výtvarná dílna

